

# BETER RENDEMENT DANKZIJ ONKRUIDBESTRIJDING IN GRAS

Door de zachte winter zijn de onkruiden in de weiden en graslanden sterk ontwikkeld. Deze onkruiden hebben een sterk negatieve impact op de grasopbrengst. Hoog tijd dus om je weiden en graslandpercelen te inspecteren en te beoordelen of een onkruidbestrijding nodig is. – Inge Mestdagh, Dow AgroSciences

Anders dan andere jaren hebben de onkruiden nu een jaar rond kunnen groeien, met als gevolg dat hun aandeel in onze weiden alleen maar groter geworden is. Kale plekken werden snel ingenomen door de typische zaadonkruiden zoals muur of herderstasje. Op veel plaatsen staat de paardenbloem al in bloei. De grasproductie heeft te lijden onder deze onkruidflora. Een onkruidbestrijding kan hier soelaas bieden.

## Onkruidbestrijding verhoogt opbrengst

Een onkruidbestrijding is rendabel. Zij kost geld maar brengt nog meer op. Proeven uitgevoerd door het Agro-Research International in Nederland in opdracht van Dow AgroSciences hebben over meerdere jaren aangetoond dat de opbrengst gemiddeld 20 tot 30% hoger ligt wanneer een onkruidbestrijding wordt uitgevoerd. Dit gemiddelde kan variëren naargelang van de soorten onkruiden die voorkomen. Als er veel onkruiden voorkomen die een uitgebreid rozet vormen, zoals paardenbloem of onkruiden die veel plaats innemen zoals ridderzuring, dan kan de impact van een onkruidbestrijding nog groter zijn. Daarnaast krijgt het gras veel concurrentie van de onkruiden wat water en voedingsstoffen betreft. Een onkruidbestrijding stopt deze concurrentie onmiddellijk. Gemiddeld zal een onkruidbestrijding je dus heel wat extra kilo's droge stof opleveren. Dit betekent snel een financiële surplus van ongeveer 400 euro per ha (kosten voor onkruidbestrijding inbegrepen). Bovendien blijft de behandeling ook de jaren daarna nog renderen.

## Onkruidbestrijding verhoogt kwaliteit

De onkruidbestrijding heeft niet alleen een invloed op de opbrengst, maar ook op de kwaliteit van het ruwvoer. Kwaliteit



Door de zachte winter zijn de onkruiden in de weiden en graslanden sterk ontwikkeld.

van ruwvoer wordt in hoofdzaak bepaald door de voederwaarde, darmverteerbaarheid, drogestofgehalte en structuurwaarde. Het BLGG in Nederland analyseerde voor Dow AgroSciences de voorbije jaren diverse onkruiden en vers gras op voederwaarde. Figuren 1 en 2 (p. 56) geven de analysewaarden weer voor 2012, maar over de jaren heen bevat vers gras gemiddeld 29% meer voederwaarde (VEM) dan het onkruid, wat hier een mengsel is van de meest gangbare onkruiden zoals muur, paardenbloem, ridderzuring, distel en brandnetel. Daarnaast bevat vers gras gemiddeld 31% meer eiwit (DVE) en ook de structuurwaarde en het drogestofgehalte waren voor vers gras significant hoger dan voor de onkruiden. Met andere woorden, hoe groter het aandeel onkruiden in het 'grasmengsel', des te lager de ruwvoerwaarde. Kwalitatief hoog ruwvoer is nodig om de energiebalans van de koeien in evenwicht te houden en bevordert de gezondheid en de levensduur.

## Onkruidbestrijding verhoogt rendement

Bovendien heeft het vervoederen van kwalitatief hoog ruwvoer een invloed op de voerefficiëntie of op het aantal liter melk per kg voer. Tussen een goed en minder goed beheerd grasland zitten ongeveer 100 VEM-eenheden verschil. Als we rekening houden met een gemiddelde opname van 13 kg DS/dag, dan komt dit neer op 1300 VEM-eenheden extra per dag door een goed beheer. Voor de productie van 1 l melk heeft de koe ongeveer 442 VEM-eenheden nodig. Dit komt dus neer op de productie van 3 l melk extra per dag (1300/442 VEM) bij kwalitatief ruwvoer. Daarnaast is de productie van kwalitatief hoog ruwvoer op termijn bepalend voor de rentabiliteit van het melkveebedrijf. Als je weet dat ongeveer 60% van de voerkosten ruwvoerkosten zijn, dan zijn opbrengst en kwaliteit van eigen grond heel belangrijk.

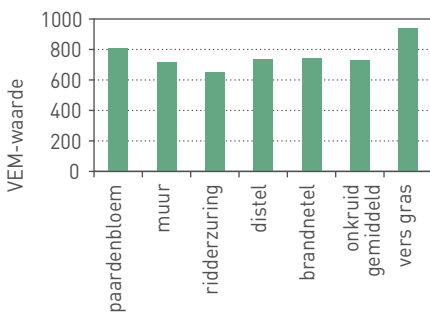
## Voorjaaronkruiden

Al bij relatief lage temperaturen zullen de voorjaaronkruiden zich ontwikkelen. Dit jaar is dit door de gunstige weersomstandigheden al duidelijk het geval. Typische voorjaaronkruiden zijn muur, herders-tasje, paardenbloem, boterbloem ... Daarom komen deze onkruiden ook al heel snel voor in de kale plekken die na de winter zijn overgebleven. Deze onkruiden zorgen al vanaf het begin van de groei voor concurrentie met het gras. Een vroege bestrijding in de periode maart-april is hierdoor zeker aan te raden. Beoordeel de weiden en graslanden dus zo snel mogelijk na de winter. Dit zorgt voor een efficiënte onkruidbestrijding en een goed onderhouden graszode. De voordelen van een vroege onkruidbestrijding zijn dan ook heel duidelijk. We

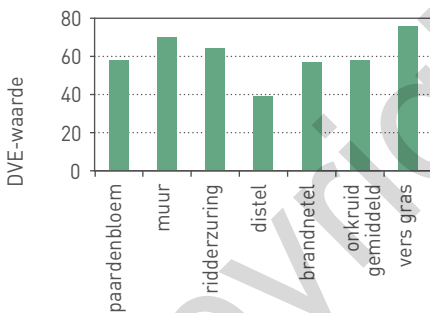
snel kan herstellen. De dieren zijn vaak nog op stal zodat ze niet uit de weiden moeten worden gehaald om een behandeling uit te voeren. Sommige giftige onkruiden zoals sint-jacobskruid en scherpe boterbloem kan je al vroeger bestrijden. Doordat de jonge onkruiden zich nog onder het gras bevinden, zijn er nadien geen problemen met grazende dieren of met hooi dat giftige onkruiden bevat. Gebruik voor deze vroege onkruid-

wortels kunnen dringen en de plant volledig afdoden. Eind april zijn de temperaturen bovendien voldoende hoog om deze middelen in te zetten. Voorbeelden van dergelijke breedwerkende groeistoffen zijn Bofix, Bofort, Garlon Super, Silvanet en enkelvoudige groeistoffen zoals MCPA, 2,4D en Starane. Behalve temperatuur hebben groeistoffen ook een goede sapstroom nodig, dus planten die een actieve groei kennen. Als je oude (uitgebloede) planten wil bestrijden, worden deze best eerst gemaaid, laat je ze daarna hergroeien om pas daarna opnieuw een bestrijding uit te voeren. Op deze manier kunnen ze goed bestreden worden. De meeste groeistoffen zijn echter schadelijk voor de ontwikkeling van klaver in grasland. Voor de bestrijding van onder andere zuring in grasland

.....  
**Een onkruidbestrijding heeft een invloed op de opbrengst en op de kwaliteit van het ruwvoer.**  
 .....



**Figuur 1 VEM-waarden van vers gras en onkruiden** - Bron: Dow AgroSciences, 2012



**Figuur 2 DVE-waarden van vers gras en onkruiden** - Bron: Dow AgroSciences, 2012

zetten de voordelen op een rij. Een onkruidbestrijding in maart-april ruimt perfect alle voorjaaronkruiden op. Hoe jonger de onkruiden, des te makkelijker ze te bestrijden zijn. De concurrentie tussen het gras en de onkruiden voor water en voedingsstoffen stopt onmiddellijk. Dat heeft een directe impact op de uiteindelijke opbrengst. April is de ideale periode voor weidevernieuwing en doorzaai, kale plekken kunnen opnieuw ingezaaid worden zodat de graszode zich



Enkele veel voorkomende onkruiden zoals 1 kruipende boterbloem, 2 paardenbloem, 3 scherpe boterbloem en 4 zuring.

bestrijding producten die weinig afhankelijk zijn van de temperatuur zoals Primus, Primstar en Trevistar.

## Zomeronkruiden

Eind april, begin mei is het tijd voor de bestrijding van de zomeronkruiden waarvan de meeste meerjarige onkruiden zijn. Deze zomeronkruiden zoals distels, netels en ridderzuring beschikken over een uitgebreid wortelstelsel en zijn daardoor niet altijd gemakkelijk te bestrijden. Op dergelijke onkruiden geven groeistoffen het beste resultaat door hun sterke systemiciteit waardoor ze tot in de

met klaver kan bij rustiger grasgroei in de nazomer Harmony Pasture gebruikt worden. Algemeen geldt de regel dat planten bij voorkeur vóór het doorschieten behandeld moeten worden. Ook bij zomeronkruiden wordt de bestrijding moeilijker naarmate de planten ouder zijn.

## Jong grasland

De onkruidbestrijding in een jong grasland vraagt vaak om een specifieke benadering. Niet alleen wegens de sterke concurrentie met het gras, maar ook het jonge gras zelf is gevoeliger. Toch wordt

ook in een jong grasland best niet al te lang gewacht om een eerste onkruidbestrijding uit te voeren. Dit is vooral van belang om een goede vestiging van het gras en een mooi aansluitende graszode te krijgen. In jonge graslanden komen vooral herderstasje, muur, paarse dove-netel, kruiskruid en melganzenvoet voor. Voor de onkruidbestrijding in jong gras zijn 2 opties mogelijk: ofwel kan een onkruidbestrijding worden uitgevoerd vóór de opkomst van het gras met een middel dat de kieming remt van breedbladige onkruiden en dus niet van grassen. Hiervoor is het middel AZ uitermate geschikt. Ofwel kan er vanaf het derde tot vierde blad van het gras worden gewerkt met bladerbicides zoals Bofix, Primstar, Trevislar en enkelvoudige groeistoffen zoals MCPA, 2,4D en Starane.

## Giftige onkruiden

Giftige onkruiden kunnen zowel in jonge als in oude graslanden en weiden voorkomen. Het meest bekende en gevreesde giftige onkruid is ongetwijfeld jacobskruiskruid. Maar ook scherpe boterbloem, herik, bingelkruid, zwarte nachtschade en schapezuring zijn enkele voorbeelden van giftige onkruiden die hier niet altijd goed bekend zijn. Giftige onkruiden hoeven dus niet steeds meerjarige onkruiden te zijn, ook eenjarige onkruiden kunnen giftig zijn. Veel van deze giftige onkruiden kunnen al bij een vroege onkruidbestrijding zeer goed worden bestreden. Bovendien kunnen ze dan niet samen met het gras gegeten of geoogst worden.

Van nature bevatten giftige planten bitterstoffen waardoor dieren ze niet

**Tabel 1 Giftige onkruiden met hun vergiftigingssymptomen** - Bron: Dow AgroSciences

Naam onkruid	Naam toxine	Symptomen	Gevoelige dieren
Akkerpaardestaart	Antivitaminen B	Vitaminen B gebrek	Paard
Bingelkruid	Mercurialeine	Buikloop-bloedingen	Rund-schaap
Doornappel	Hyoscyamine	Braken-spiertrokken	Paard-rund-schaap
Gevlekte scheerling	Coniine	Buikloop-verlamming-dood	Paard-rund
Guichelheil	Cyclamine	Darmontsteking-narcose	Paard
Herfsttijloos	Colchicine	Braken-ademhalingsproblemen	Paard-rund-schaap
Herik	Sinigine	Slaperigheid-darmstoornissen	Paard-rund-schaap
Hondsdraf	Glechomie	Hart-ademhalingsstoornissen	Paard
Hondspeterselie	Aethusine	Buikloop-verlamming	Paard-rund
Jacobskruiskruid	Jacobine	Levercirrose-spiezwakte-dood	Paard-rund-schaap
Klaproos	Rhoeadine	Slaperigheid-darmstoornissen	Paard-rund
Schapezuring	Oxaalzuur	Diarree-coma	Rund-schaap
Scherpe boterbloem	Ranunculine	Bloedingen-verlamming	Paard-rund
St. Janskruid	Hypericine	Albinisme-huidirritatie	Paard-rund
Stinkende gouwe	Chelidonine	Slaperigheid-darmstoornissen	Paard-rund
Veldzuring	Oxaalzuur	Diarree-coma-dood	Rund-schaap
Vingerhoedskruid	Digitoxine	Hartritmevertraging	Paard-rund-schaap
Waterscheerling	Cicutixine	Verlamming-buikloop	Paard-rund
Wolfsmelk	Euphorbon	Krampen-braken	Rund-schaap
Zwarte nachtschade	Solanine	Braken-buikloop-dood	Paard-rund-schaap

(vers) zullen eten. Na een onkruidbestrijding (dus bij het afsterven van de plant) of na het maaien of hooien verdwijnen bij een aantal planten de bitterstoffen maar niet de toxische stoffen. Jacobskruiskruid is hiervan een goed voorbeeld: de plant blijft dus giftig wanneer hij afgestorven of gedroogd is. Hierdoor komen de meeste vergiftigingen voor bij het vervoederen van silogras of hooi. Daarom worden giftige onkruiden het best steeds uit een weide of grasland verwijderd vooraleer te begrazen of te maaien.

Houd er eveneens rekening mee dat kale plekken ideale broeihaarden zijn voor giftige onkruiden. Voeg daarom een middel toe dat nieuwe kieming tegengaat (zoals AZ) wanneer je een onkruidbestrij-

ding uitvoert. Zaaï kale plekken ook zo snel mogelijk weer in om de onkruiden geen kans te geven zich verder te verspreiden. Een goed en frequent onderhoud van weiden en grasland blijft dus zeker aangewezen om giftige onkruiden geen kans te geven om welig te tieren. Tabel 1 geeft een overzicht van enkele giftige onkruiden met de vergiftigingssymptomen die ze veroorzaken.

Een vroege onkruidbestrijding heeft dus zeker voordelen. Zij levert niet alleen een financiële surplus op, maar verhoogt ook de kwaliteit van het ruwvoer en draagt zo bij tot de verhoging van de rentabiliteit. Daarnaast moeten giftige onkruiden steeds bestreden worden om vergiftigingen te vermijden. ■